

УДК 811.111'373'276.6:620.9](045)

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-214.2-9>

ЕКСПРЕСИВНІСТЬ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СКОРОЧЕНЬ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ З ЕНЕРГЕТИКИ

EXPRESSIVENESS OF TERMINOLOGICAL ABBREVIATIONS IN CONTEMPORARY ENGLISH-LANGUAGE DISCOURSE OF ENERGY INDUSTRY

Маслова Т. Б.,

orcid.org/0000-0003-4058-9131

*старший викладач кафедри англійської мови технічного спрямування №1
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Швидкий розвиток науки та техніки і зростання потоку суспільної інформації сприяють тенденції до скорочення багатокомпонентних термінів, і наразі це один з найбільш продуктивних способів поповнення словникового складу англійської мови. Завдяки практичності вжитку терміни-скорочення беруть участь у реалізації процесів мовної економії, сприяють тенденції англійської мови до моносилабізму, а також забезпечують комунікативно-прагматичну цілісність різних типів дискурсу. Серед скорочень англомовного дискурсу з енергетики виявлено аббревіатури та акроніми, які розрізняють залежно від принципу їх оформлення: аббревіатури зазвичай утворюються з перших літер терміносполуки і кожна літера читається окремо, в той час як акроніми будуються із різних комбінацій елементів термінологічного словосполучення, але читаються як повнозначне слово. Акронім, який вимовляється так само як існуюче загальновживане слово, називається «омоакронім» і зазвичай отримує додаткове конотативне значення, залежно від прагматичного наміру мовця. Омоакроніми створюють для того, щоб новий термін легше закарбовувався у пам'яті і увійшов у широкий вжиток, викликаючи у адресата асоціації з внутрішньою формою знайомого слова. За семантикою термінологічні скорочення сучасного англомовного дискурсу з енергетики можна поділити на три категорії: назви енергетичних компаній, назви офіційних документів та назви проєктів, нововинайдених пристроїв, методів і т.д. Саме до третьої категорії належить більшість омоакронімів, які мають експресивне стилістичне забарвлення і виконують прагматичну функцію привертання уваги адресата, створюючи завдяки мовній грі позитивне враження від запропонованої нової ідеї або ініціативи у галузі енергетики. Дослідження засвідчує наявність омонімії термінологічних скорочень в галузі енергетики. Відповідно, для подолання труднощів розуміння та перекладу міжгалузевих і внутрішньогалузевих омонімічних аббревіатур слід застосовувати дефініційний та контекстуальний аналіз на основі сучасних словників, спеціалізованих довідникових джерел й із залученням корпусних методів. Розрізнення міжгалузевих омонімів можливе за умови врахування широкого контексту і визначення типу дискурсу, до якого належить спілкування фахівців, внутрішньогалузева омонімія натомість вимагає з'ясування конкретної тематики комунікації, і зазвичай сполучуваність з іншими словами буде вирішальним фактом для розуміння семантики аббревіатури.

Ключові слова: англомовний дискурс з енергетики, термінологія, скорочення, аббревіатура, акронім, термінологічні омоніми, омоакронім, прагматичні функція, мовна гра.

The rapid development of science and technology and an increase in the information exchange have led to the trend towards the shortening of multi-component terms, and this is currently one of the most productive word-building patterns of English language vocabulary. The practicality of using abbreviated terms contributes to the processes of language economy, fosters the tendency of the English language to monosyllabism, and ensures the communicative and pragmatic integrity of various types of discourse. In the English-language energy industry discourse, both abbreviations and acronyms have been identified, which are distinguished depending on the principle of their design: abbreviations are usually formed from the first letters of a term combination and each letter is read separately, while acronyms are built from various combinations of the elements of a term combination, but are read as a full word. An acronym that is pronounced the same way as a common word is called "omogram" and it

usually receives an additional connotative meaning, which is specified by the speaker's pragmatic intention. The intentions for creating omoacronyms are found to make a new term easier to remember and more common to use, due to associations with the internal form of a familiar word. As for semantics, terminological abbreviations in contemporary English-language energy industry discourse can be divided into three categories: names of energy companies, names of official documents, and names of projects, newly invented devices, methods, etc. It is the third category that includes most of the homoaacronyms that have been revealed to perform the pragmatic function of attracting the addressee's attention by creating a positive impression of the proposed new idea or initiative in the energy industry because of the word pun involved. In general, the presence of homonymy of terminological abbreviations is quite noticeable. Accordingly, to overcome the difficulties of understanding and translating cross-industry and intra-industry homonymous abbreviations, definitional and contextual analysis should be used based on modern dictionaries, specialized reference sources, and corpus-based techniques. The distinction between inter-industry homonyms is made obvious across the broad contexts and by determining the type of discourse to which the communication of specialists belongs, while intra-industry homonymy requires further details about the subject matter of communication, and it is usually the immediate context and collocations that will eventually help clearly understand the semantics of the abbreviation.

Key words: English-language energy industry discourse, terminology, shortenings, abbreviations, acronyms, omoacronym, terminological omoacronyms, pragmatic function, word pun.

Постановка проблеми. З огляду на швидкий розвиток різних галузей науки та техніки скорочення термінів, тобто редукція слова до однієї з його частин, є одним з найбільш продуктивних способів поповнення словникового складу багатьох мов. Насправді, кількість скорочених лексичних одиниць у розвинених мовах може нараховувати десятки тисяч [1, с. 147] і науковці вважають, що причини зростання аббревіацій слід шукати в історичному процесі розвитку людства: «аббревіатурний вибух», тобто різке збільшення графічних скорочень та різних прийомів графічної символіки, що використовуються у писемній комунікації, є наслідком поширення цифрових технологій і засобів масової інформації. Зазвичай скорочення виникають як реакція на існування багатокомпонентних термінів. Як відомо, однозначність та точність вираження наукового поняття – це важливі ознаки термінологічної одиниці. На практиці, через високу інформативність терміна його структура може ускладнюватися і нараховувати від двох та більше компонентів. Оскільки такі терміни незручні, виникає потреба в утворенні коротшого за формою семантичного дублета лексичної одиниці, щоб відповідати потребам мовної економії. У таких способів, скорочена форма терміна, зберігаючи його інформативність, забезпечує стислість та зрозумілість [2, с. 133–135].

Серед лексичних скорочень розрізняють аббревіатури (складноскорочені слова утворені із дотриманням певної послідовності літер), усічення (відсікання певного елемента слова) і контамінації, або телескопізми (злиття усічених основ) [3]. Аббревіація належить до розділу мовознавства словотвір, що вивчає механізм творення слів на базі наявної в мові системи морфем і способів їхнього поєднання. Враховуючи різні класифікації, можна виділити три основні типи аббревіатур – ініціальні, складові та змішані (складно-складові, комплексні) [2; 4; 5; 6; 7]. Проте слід зазначити, що хоча аббревіатури з'являються з метою скорочення термінів і використовуються як їх абсолютні синоніми, вони є принципово іншою когнітивною структурою, ніж нескорочені слова, оскільки в основу їх словотворення покладено універсальний для ментальних процесів механізм компресії [6, с. 80]. В той же час причиною виникнення скорочень може бути не лише прагнення до «ощадливості у мові» [3, с. 63]. Звісно, це привертає увагу мовознавців: проблемами тлумачення скорочень, шляхами їх виникнення, функціонування і перекладу займалися вітчизняні та зарубіжні науковці: Ф. Бацевич, В. Борисов, С. Єнікєєва, В. Карабан, І. Карамішева, Д. Квеселевич, А. Кукаріна, А. Люта, І. Плаг, Л. Черноватий, Г. Фебер та інші. Дослідники вказують на те, що серед неологізмів – значна кількість саме аббревіатур [1, с. 148]. Крім того, скорочення у науково-технічних текстах розділяють на «авторські», які функціонують в межах тільки цього тексту, і «загальноприйняті», які фіксуються в офіційних довідниках і є частиною лексичної системи мови [6, с. 81]. У свою чергу,

скорочення, які функціонують самостійно, нерідко стають відомішими, ніж їх першоджерела, тобто одиниці первинної номінації. Спираючись на дані досліджень, можна дійти висновку, що скорочену форму терміна вживають навіть тоді, коли користувачам невідома первинна, вихідна синтагма, якщо аббревіатуру сприймають як нову самостійну назву [8, с. 6]. Таким чином, аналіз вживання аббревіатур в межах певного типу дискурсу є вкрай важливим, оскільки завдяки скороченням відбувається постійне поповнення мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для кожного типу дискурсу характерні свої лінгвістичні особливості використання певних мовних засобів, зокрема професійних термінів [9]. Як стверджує В. А. Борисов, «аббревіація є специфічною рисою лексики сучасної освіти, науки, медіа, медичної та комерційної сфери, будівництва, технічної та військової галузі» [8, с. 5].

Структурні, семантичні та словотвірні характеристики аббревіатур та інших скорочень англomовного комп'ютерного дискурсу досліджуються у роботі С. В. Єнько, де зазначається, що всі комп'ютерні скорочення можна поділити на кілька умовних груп, а саме: власні назви, товарні та промислові найменування, а також терміни зі сфери програмування та спілкування за допомогою мережі Інтернет. Крім того, встановлено, що аббревіації, які вживаються у комп'ютерних текстах, можуть бути скороченням не лише термінів, але й словосполучень та навіть речень, і часто мають не лише вербальну реалізацію, але й візуальну, наприклад, за допомогою цифр [4, с. 201–202].

Кількісний аналіз термінологічного корпусу з машинобудування засвідчує, що скорочення є другим після афіксації найуживанішим способом словотвору сучасних англійських термінів, причому превалюють аббревіатури, для створення яких використовуються ініціальні літери відповідних словосполучень [5]. Втім, О. В. Петренко відзначає, що хоча використання аббревіації сприяє компактній та повній передачі термінів, це не завжди продуктивний ресурс словотворення у технічній термінології, оскільки скорочення часто призводять до непорозумінь. Зокрема, за наведеними даними аббревіація німецькомовних термінів у галузі робототехніки складає лише 1,6 % термінів вибірки: ініціальні літерно-звукові скорочення, утворені з початкових звуків, назв початкових літер чи початкових частин слів (0,6%), комбіновані аббревіатури, утворені поєднанням початкової частини слова або декількох слів та цілого слова (0,5%), і аббревіатури змішаного типу, які утворюються складанням цілого слова або його частин із буквами, звуками, цифрами (0,5%) [2, с. 136–139].

Л. Т. Миклаш зазначає, що в англomовній фаховій лексиці лісового господарства спостерігається тенденція до вживання легкозрозумілих термінів і навіть до уникання складних символів, і серед уживаних скорочень розрізняє буквені аббревіатури (ініціальні та акроніми), які за чисельністю є домінуючими, телескопійні скорочення, в основі яких лежать структурні компоненти, та складноскорочені терміни, до складу яких входить графічний елемент-знак, що за формою уподібнює об'єкт. При цьому одно- і дволітерні ініціальні скорочення зазвичай використовуються на позначення одиниць вимірювання, а три- та багатолітерні вживають для передавання скорочених назв установ, структур та документів [7, с. 153–156].

На матеріалі сучасних англomовних історій хвороб О. Л. Соляненко вивчає семантичні особливості англійських графічних скорочень у медичному дискурсі. Виявляється, що за структурою у медичних фахових текстах переважають ініціальні аббревіатури, а за семантикою найбільш численними є скорочення назв хвороб, показників життєдіяльності, анатомічні терміни та методи діагностики і лікування [9].

Терміни-скорочення системи освіти, на думку В. А. Борисова, можна поділити на такі основні групи: алфавітизми, що вимовляються за алфавітними назвами літер; акроніми, що вимовляються, як звичайні слова; і аббревіатури змішаного типу, що будуються як з літер, так і складів первинної форми терміна. При цьому у семантиці аббревіатур відображені різноманітні аспекти сучасної системи освіти: посади, кваліфікаційні документи, законодавчі акти, ради, комітети, освітні організації та проєкти. Було також встановлено, що скорочення з трьох початкових про-

писних літер функціонують найчастіше, і в цілому численні терміни-аббревіатури встановлюють між собою добре розвинені та розгалужені гіперо-гіпонімічні відношення [8].

Як бачимо, аббревіація займає одне із провідних місць у встановленні лінгвістичних особливостей наукового дискурсу. Відповідно, **мета** даної роботи – на матеріалі сучасних лексикографічних джерел, медіа ресурсів та академічних статей зі спеціальності встановити тип аббревіації характерний для сучасного англомовного дискурсу з енергетики.

Виклад основного матеріалу. В межах нашого дослідження доцільним є розглянути термін «акронім», який на початку 1940-х років з'явився в американській науково-технічній літературі у значенні «скорочення, подібне до звичайного слова» [5, с. 79], і зараз визначається як особливий тип аббревіатур. Акроніми – це скорочення, які, на відміну від аббревіатур (читаних, вимовних і сприйманих по назвах літер), читаються і сприймаються як звичайні лексичні одиниці. Акроніми можуть утворюватися з різних поєднань літер (з перших літер, від перших декількох з останньою та ін.), вони легко входять в термінологію і швидко асимілюються в мові [6].

Серед скорочень англомовного дискурсу з енергетики виявлено аббревіатури та акроніми, які ми розподіляємо в залежності від принципу їх оформлення – звукового або графічного.

Англійські аббревіатури у галузі енергетики утворюються з перших літер, або інших частин багатоскладового терміну, і кожна літера у складі аббревіатури читається окремо: *ABB – Asea Brown Bover*; *ac – alternating current*; *CSP – concentrated solar power*; *EMF – electromotive force*; *LFR – Linear Fresnel Reflector*; *LPG – liquefied petroleum gas*; *PV – photovoltaic*; *UPS – uninterruptable power supply*. Акроніми також будуються із різних комбінацій елементів термінологічного словосполучення, але читаються за правилами орфоепії як повнозначне слово: *COP – coefficient of performance*, *EWEA – European Wind Energy Association*; *ISO – International Organisation for Standardisation*; *RES – renewable energy source*; *ROCOF – rate of change of frequency* [10; 11; 12].

За семантикою термінологічні скорочення сучасного англомовного дискурсу з енергетики можна поділити на три категорії [10]:

- назви енергетичних компаній, організацій: *ESA – Euratom Supply Agency*, *IAEA – International Atomic Energy Agency*, *SCF – Social Climate Fund*, *CINEA – European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency*;
- назви офіційних документів, програм, ініціатив тощо: *EGD – European Green Deal*, *EU ETS – EU emissions trading system*, *EN – European norm*, *EII – energy-intensive industry*;
- назви проєктів, нововинайдених пристроїв, методів і т.д. Ця група є найчисленнішою і представлена здебільшого поняттями, які вживаються у сфері захисту навколишнього середовища, енергозбереження і альтернативних джерел енергії: *TES – thermal energy storage*, *LFG – landfill gas*, *CHP – combined heat and power*, *RES – renewable energy source*, *PEC – primary energy consumption*, *RDF – residue-derived fuel*, *PHEV – plug-in hybrid electric vehicle*.

Слід зазначити, що оскільки аббревіатури складаються з невеликої кількості літер, є ймовірність збігу їх форм у різних галузях науки і техніки, що призводить до існування омонімічних слів у науково-технічній літературі, при перекладі яких часто виникають значні труднощі. Омонімія термінів виникає також через так зване «семантичне словотворення», коли вже існуючій формі слова приписується нове значення, при цьому міжгалузеві омоніми функціонують в різних термінологічних системах, а значення внутрішньогалузевих омонімічних термінів визначається належністю оригінала до тієї чи іншої галузі науки і техніки та конкретною тематикою самого тексту оригіналу [13, с. 235]. Відповідно, для детального аналізу аббревіатур, які вживаються в англомовних текстах з енергетики, необхідно застосовувати дефініційний та контекстуальний аналіз на основі словників, спеціалізованих довідникових джерел й із залученням корпусних методів.

Як бачимо з наведених прикладів омонімів у Таблиці 1, найбільш уживана аббревіатура часто має кілька варіантів графічного оформлення, щоб виділятися з-поміж інших лексичних оди-

ниць [10]. Втім, візуальна різниця є мінімальною, тому розрізнення міжгалузевих омонімів можливе перш за все за умови врахування широкого контексту і визначення типу інституційного дискурсу, до якого належить спілкування фахівців (напр., науково-технічний, воєнний, медичний, економічний, юридичний дискурс). Внутрішньогалузева омонімія натомість вимагає з'ясування конкретної тематики комунікації і зазвичай сполучуваність з іншими словами буде вирішальним фактом для розуміння семантики аббревіатури. Так, в дискурсі з енергетики скорочення *EMF* із значенням *electromagnetic field* зустрічається лише в обговоренні шкідливих впливів електромагнітних полів та відповідних вимірювальних процесів (*EMF detector*, *EMF meter*, *EMF protection*, *EMF health risks*, *EMF assessments*, *EMF measurements*, *EMF pollution*, *EMF emissions*, *to show EMF levels down to about one milligauss*), в той час як аббревіатура на позначення електрорушійної сили – *EMF*, *emf*, *e.m.f.* – є частотнішою і зустрічається у контекстах, пов'язаних із обчисленнями (*to find out the EMF constant, the relationship between emf of the shunt generator and the field current, the EMF to be taken into account in calculations, determine the e.m.f. in the coil, the resulting e.m.f.*).

Інший тип скорочень в англомовному дискурсі з енергетики – це акроніми, які будуються із різних комбінацій елементів термінологічного словосполучення (наприклад, з кількох перших літер, певних складів, шляхом телескопії) і читаються як звичайне слово. При цьому омонімія може виникати як між формами акроніма, так між акронімом і аббревіатурою, або акронімом і звичайним словом.

В останньому випадку мова йде про омоакроніми, які повністю збігаються буквеними і звуковим складом з загальноновживаними словами. Омоакроніми виникають або в результаті випадкового збігу із звучанням повнозначних слів, або створюються навмисно для певного психологічного впливу на реципієнта [14; 15]. Відповідно, для розпізнавання омоакроніма слід зважати на графічне оформлення (написання прописними літерами і т.п.) і вузький контекст, але якщо омоакронім створюється із певною метою важливо також врахувати й прагматику. Насправді, омоакроніми можуть створювати для того, щоб новий термін легше закарбовувався у пам'яті і увійшов у широкий вжиток, викликаючи у адресата асоціації з внутрішньою формою знайомого слова. Додаткове конотативне значення, яке отримує омоакронім (іронічне, емфатичне, знижувально-оцінне, атракційне), завжди залежить від прагматичного наміру того, хто його створює [10].

У сучасному англомовному дискурсі з енергетики більшість омоакронімів, які мають експресивне стилістичне забарвлення, виконують прагматичну функцію привертання уваги

Таблиця 1

Приклади внутрішньогалузевої і міжгалузеві омонімії термінів

Абревіатура	Термін	Переклад	Галузь знань
EMF, emf, e.m.f.	<i>electromotive force</i>	електрорушійна сила (ЕРС)	електротехніка, енергетика
EMF	<i>electromagnetic field</i>	електромагнітне поле	електротехніка, енергетика
EMF	<i>European Management Forum</i>	Європейський форум з проблем управління	економіка, менеджмент
ABB	<i>activity-based budgeting</i>	операційно-орієнтоване розроблення бюджету	економіка, фінанси
ABB	<i>acid-base balance</i>	кислотно-лужний баланс	біологія, медицина
ABB	<i>Asea Brown Boveri</i>	міжнародний концерн АБВ	енергетика, економіка
AC, ac, a.c.	<i>alternating current</i>	змінний струм	електротехніка, енергетика
AC, A/C, ac	<i>air conditioning</i>	кондиціонування повітря	електротехніка
ac	<i>account current</i>	поточний рахунок	економіка
AC	<i>arc cutting</i>	електродугова різка	машинобудування, механіка
AC	<i>aircraft carrier</i>	авіаносець	авіабудування
AC	<i>analog computer</i>	аналоговий комп'ютер	електроніка
AC	<i>Appeal Court</i>	апеляційний суд	право

адресата і створення позитивного враження. Наприклад, акронім назви квантового магнітометра, робота якого ґрунтується на властивостях надпровідності, *SQUID* (*superconducting quantum interference device*) співзвучна із назвою морської тварини (англ. *squid* – кальмар). Така гра слів підкреслює надзвичайну енергетичну чутливість приладу до магнітних полів, що дозволяє використовувати його у дослідженнях біомагнетизму. Як зазначає Oxford English Dictionary, перше використання акроніма *SQUID* було зафіксовано у 1967 році, але навіть зараз користувачі акроніма, наприклад німецька компанія Supracon AG, офіційно зізнаються, що назва пристрою була обрана не випадково [16], а провідний монолінгвальний словник Collins містить інформацію як про походження терміна, так і його дефініцію [17].

Як відомо, мовна гра, яка полягає у пошуку зручних та оригінальних форм реалізації авторських намірів через виражальний потенціал мовної системи, використовується у багатьох сферах спілкування, але найактивніше – у рекламному дискурсі [14; 18]. При цьому до проявів мовної гри на лексичному рівні відносяться метафори та метонімії. У розглянутому прикладі у створенні омокроніма *SQUID* простежується персоніфікація, створена в результаті метафоричного перенесення властивостей живої істоти на неживі предмети або явища.

Іншим прикладом омоакроніма може бути високовольтна лінія електропередач *Potomac Appalachian Transmission Highline*, скорочена назва якої *PATH* має фонетичну будову ідентичну із англійським словом «шлях». Планувалося, що ця буде лінія довжиною у 290 миль, що проходить через кілька штатів у США. Отже, з одного боку, акронім *PATH* підкреслював масштабність проєкту, а з іншого натякав на її буденність, нагадуючи про звичайні стежки. Проте, насправді, проєкт, започаткований у 2009 році, був через кілька років призупинений саме через проблеми з виділенням територій для прокладання лінії, а також ймовірний негативний вплив на здоров'я населення та стан навколишнього середовища даного регіону [10; 19]. На початку 2010-х акронім почав використовуватися як скорочена назва проєкту (напр., *the PATH project*, *the PATH 765-kV transmission line*, *PATH was organized as a joint venture*, *It looks like PATH is gearing up for a second attempt at getting their transmission line approved*), проте наразі цей акронім не внесено офіційно у словники і його найчастіше використовують лише як обов'язковий елемент повної назви: *The Potomac Appalachian Transmission Highline (PATH)*.

Ще одним красномовним прикладом є назва Міжнародного експериментального термоядерного реактору *ITER* (*International Thermonuclear Experimental Reactor*). Попередня версія назви цього масштабного науково-дослідницького проєкту, що будується на півдні Франції, «*IETR*» була навмисно модифікована, щоб нагадувати вже застаріле англійське слово *iter* і підкреслювати великий радіус конструкції реактору (англ. *iter* – іст. широка проїзна дорога). Зараз проєкт активно розвивається і на офіційному веб-сайті зазначається, що назва *ITER* походить від латинського слова «шлях» [20]. Спеціалізовані словники термінологічних скорочень вказують на те, що найчастіше акронім *ITER* вживається саме на позначення міжнародного експериментального проєкту з розробки термоядерного реактора [11], а згідно із міжвідомчою термінологічною базою даних Європейського Союзу у вжитку є такі терміни як *ITER Council*, *ITER Agreement*, *ITER Joint Central Team* на ін. [12].

Увійшовши у вжиток в кінці 2010-х рр., омоакронім *PACE* (*Property Assessed Clean Energy*) є відносно новим, але вже зараз є одним з найчастотніших серед омонімічних термінів-скорочень [11]. Сфера його вжитку – фінансування у галузі енергетики, значення – програма надання кредитів для купівлі сонячних панелей, згідно з якою користувач отримує можливість сплачувати ціну придбаної сонячної системи разом з відсотками по кредиту упродовж наступних 20 років. Загальноновживане англійське слово «*pace*», з яким збігається термін, як раз означає «крок, темп, хід» і має позитивну семантику, в результаті чого програма сприймається як довгострокова, але цілком здійснена фінансова справа.

Як бачимо, прагматичний потенціал мовної гри, закладений у створенні омоакронімів на позначення пристроїв, методів та проєктів у галузі енергетики, спрямований на увиразнення

термінів, які скорочуються, і на створення позитивних асоціацій у їх користувачів. Відповідно, омоакроніми, за допомогою яких досягається компресія фахової інформації та апеляція до адресата з метою викликати позитивні емоції роблять англomовний дискурс з енергетики дещо схожим на рекламний дискурс.

Висновки. Проведений аналіз лексикографічних джерел та автентичних фахових текстів дозволив встановити, що у сучасному англomовному дискурсу з енергетики аббревіація займає одне із провідних місць. Зокрема, в залежності від принципу оформлення можна розрізнити аббревіатури, які утворюються з перших літер і кожна літера читається окремо, та акроніми, які будуються із різних комбінацій елементів термінологічного словосполучення, але читаються як повнозначне слово. За семантикою термінологічні скорочення сучасного англomовного дискурсу з енергетики можна поділити на три категорії: назви енергетичних компаній, назви офіційних документів, програм, ініціатив та назви проєктів, нововинайдених пристроїв, методів тощо. Саме в останній групі знаходимо найбільшу кількість омоакронімів, які повністю збігаються буквеними і звуковим складом із загальноживаними словами.

Можна підтвердити такі функції аббревіації: номінативна (репрезентація фахових понять), функція оптимізації (скорочення складних багатослівних термінів), стилістична (наявність значної кількості аббревіатур стилістично маркує текст як фаховий) та комунікативна (підвищена інформативність термінологічних одиниць) [9]. Дійсно, завдяки практичності вжитку терміни-скорочення беруть участь у реалізації процесів мовної економії, сприяють тенденції англійської мови до моносилабізму, а також забезпечують комунікативно-прагматичну цілісність дискурсу. В межах англomовного дискурсу з енергетики, омоакроніми виконують також експресивну функцію, забезпечуючи використання дискурсивних тактик привертання уваги і створення позитивного враження.

Крім того, помітною є наявність омонімії термінологічних скорочень. Відповідно, слід відзначити, що розрізнення міжгалузевих омонімів можливе за умови врахування широкого контексту і визначення типу дискурсу, до якого належить спілкування фахівців. Внутрішньогалузева омонімія натомість вимагає з'ясування конкретної тематики комунікації, і зазвичай сполучуваність з іншими словами буде вирішальним фактором для розуміння семантики аббревіатури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кукаріна А. Д. Історія виникнення та функціонування терміна-аббревіатура. *Вісник Донецького національного університету Серія Б. Гуманітарні науки*. 2014. № 1–2. С. 147–152.
2. Петренко О. В. Структурно-семантичні особливості німецькомовних термінів у галузі робототехніки : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2019. 310 с.
3. Денисюк Л., Данілова Н. Аббревіація сучасної англійської мови. *Нова педагогічна думка*. 2015. № 1. С. 63–65.
4. Єнько С. В. Аббревіатури та скорочення в англomовних комп'ютерних текстах та стратегії їх перекладу. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Сер. «Філологія. Педагогіка. Психологія»*, 2017. К.: Вид. центр КНЛУ. Вип. 34. С. 200–205.
5. Литвинко О. А. Словотвірні та семантичні характеристики англійської термінологічної підсистеми машинобудування: дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Суми, 2007. 211 с.
6. Люта А. А. Словотвірні моделі англійських скорочень і аббревіатур. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство»*. 2015. № 11. Вип. 21 (3). С. 79–82.
7. Миклаш Л. Т. Структурно-семантичні параметри англomовної терміносистеми лісового господарства : дис. ... канд. філол. наук : Київ, 2018. 279 с.
8. Борисов В. А. Аббревіатури в терміносистемі освіти: основні типи, структурні характеристики, функціонування (на матеріалі англійської та французької мов). *Лінгвістичні дослідження: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди*. Харків, 2022. Вип. 56. С. 3–11. DOI: https://doi.org/10.34142/23127_546.2022.56.01

9. Соляненко О. Л. Аббревіація як лінгвістична особливість медичного дискурсу (на прикладі англomовних історій хвороб). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер. : Філологія, 2021. № 52, Т. 1. С. 173–175. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.52-1.41>
10. Маслова Т. Б. Омонімія скорочень у науково-технічній англomовній літературі. *Міжкультурна комунікація в європейському мовному вимірі : матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (12–15 травня 2015 р.)*. Чернівці : Технодрук, 2015. С. 53–58.
11. The Free Dictionary. URL: <http://thefreedictionary.com/>
12. IATE. European Union terminology. URL: <https://iate.europa.eu/search/standard>
13. Сухова А. В., Степанішина І. С. Міжгалузева та внутрішньогалузева омонімія науково-технічних термінів та труднощі їх перекладу. *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти* : зб. наук. пр. Харків : НТУ «ХПІ», 2011. Вип. 29 (33). С. 232–238.
14. Крутько Т. В. Мовна гра як спосіб досягнення прагматичного ефекту рекламного тексту. *Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи*. К. : Логос. 2012. С. 209–216.
15. Ніколаєва Т. Лексико-семантичні особливості акронімів і методи їх перекладу в сучасній англійській мові. *Міжнародний філологічний часопис*. 2020. Т. 11. № 2. С. 81–86.
16. Supracon AG. How does a SQUID sensor work? URL: <http://www.supracon.com/cms/html/2/browse/232#n1> (дата звернення 20.06.2025).
17. Collins dictionary. Definition of “squid”. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/squid> (дата звернення 20.06.2025).
18. Ковальова Т., Хант Г. Засоби реалізації мовної гри в рекламному тексті. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. 33 (72), № 1 (1). С. 131–138.
19. Wikipedia. Potomac-Appalachian Transmission Highline. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Potomac-Appalachian_Transmission_Highline (дата звернення 20.06.2025).
20. ITER. In a few lines. URL: <https://www.iter.org/few-lines> (дата звернення 20.06.2025).

Дата надходження статті: 24.07.2025

Дата прийняття статті: 29.08.2025

Опубліковано: 16.10.2025